

mer, efter hvilke Færøerne ikke kan blive kontraherende part i Helsingfors-aftalen samt traktater indgået inden for dennes rammer.

På Rigsmødet den 8. august 2005 bekræftede statsministeren, at Danmark ville benytte sit formandskab i Nordisk Ministerråd til inden for Grundlovens rammer – at søge politisk enighed mellem de nordiske parter om konkrete forbedringer af Færøernes og Grønlands stilling i det nordiske samarbejde.

I forbindelse med Nordisk Råds session i Reykjavik den 24.-26. oktober 2005 drøftede de nordiske statsministre et fælles forslag fra Danmark, Færøerne og Grønland om en undersøgelse af barrierer for, at de selvstyrede områder kan deltage som ligeværdige partnere i det nordiske samarbejde.

De nordiske samarbejdsministre fulgte op på denne diskussion og besluttede på sit møde den 14. december 2005 i København at give generalsekretæren for Nordisk Ministerråd mandat til med ekstern bistand at gennemføre en kortlægning af de juridiske og praktiske spørgsmål om de selvstyrede områders deltagelse i det nordiske samarbejde, herunder hvordan de selvstyrede områders deltagelse i samarbejdet under Helsingforsaftalen fungerer i praksis, i hvilket omfang de selvstyrede områders muligheder for at deltage i samarbejdet udnyttes fuldt ud og hvilke barrierer, der kan findes.

Af generalsekretærens udredning fra 1. juni 2006 fremgår bl.a. følgende:

- De selvstyrede områder har allerede en stilling i det nordiske samarbejde, der de facto ligger tæt på reelt medlemskab. Udredningen mener, at Færøerne, Grønland og Åland i dag har en slags funktionelt medlemskab af Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd. Dette er mest vidtgående i forhold til Nordisk Råds virksomhed, hvor de selvstyrede områder i kraft af de folkevalgte stemmeret m.m. har større formel ligestilling, end hvad angår Nordisk Ministerråds virksomhed.
- Mulighederne for øget indflydelse vil formentlig kun blive marginalt forbedret med et formelt medlemskab. De selvstyrede områders arbejde i Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd går videre end, hvad der sædvanligvis forstås ved observatørstatus i internationale organisationer. Det nordiske samarbejde er dermed reelt allerede et samarbejde mellem otte, snarere end mellem fem plus tre deltagere.

- Der vil dog være mulighed for at give de selvstyrede områder større de facto indflydelse uden, at det vil stride mod Helsingforsaftalen og national lovgivning. Dette kan f.eks. gøres ved, at Danmark og Finland i Nordisk Ministerråd kan bemyndige en minister eller embedsmand fra de selvstyrede områder til at repræsentere landet ved et ministermøde eller embedsmandskomitémøde eller i forbindelse med en formandskabsperiode. Dette vil dog kræve, at repræsentanten fra de selvstyrede områder bemyndiges som eksempelvis dansk embedsmand.
- Udredningen peger på en grundlæggende forskel mellem Nordisk Råd – som initiativtagende og rådgivende – og Nordisk Ministerråd, som et bindende samarbejde mellem regeringer.
- Væsentlige ændrede vilkår for de selvstyrede områders deltagelse i det nordiske samarbejde forudsætter en ændring af Helsingforsaftalen. Dette kræver, at samtlige lande samtykker.

Udredningen behandles i kredsen af nordiske samarbejdsministre. Fra dansk side lægges vægt på at imødekomme Grønlands og Færøernes ønsker mest muligt inden for rammerne af den danske grundlov. De selvstyrede områders stilling i det nordiske samarbejde er opført som selvstændigt punkt i plenumdebatten under Nordisk Råds session i København 30. okt. – 2. nov. 2006. På basis heraf og udmeldinger fra de selvstyrede områder vil samarbejdsministrene tage sagen op igen inden årets udgang.

GRÆNSEHINDRINGER

Grænsehindringer i Norden skal reduceres mest muligt. Den store indsats, som samarbejdsministrenes særlige repræsentant tidligere statsminister Poul Schlüter har ydet de senere år i regi af Nordisk Ministerråd, blev videreført med høj prioritet under det danske formandskab. Som noget nyt blev der under dansk formandskab sat særlig fokus på grænsehindringer for små og mellemstore virksomheder. Arbejdet havde hidtil kun fokuseret på borgere. Formandskabet tog endvidere initiativ til, at arbejdet med fjernelse af grænsehindringer udvides til Østersøregionen og gøres til genstand for debat i andre regionale fora (Østersørådet, Barentsrådet og Arktisk Råd) for derved at skabe konkrete initiativer i regionen.